

<https://medium.com/@cameronmclain/abriefhistoryofblockchainaninvestorsperspective387c440ad11c>

2. What is Blockchain Technology? A StepbyStep Guide For Beginners [Elektronnyi resurs]. – Rezhy m dostupu: <https://blockgeeks.com/guides/whatisblockchaintechnology/>

3. What is Blockchain Technology? [Elektronnyi resurs]. – Rezhy m dostupu: <http://www.coindesk.com/information/whatisblockchaintechnology/>

4. What is blockchain, and why is it growing in popularity? [Elektronnyi resurs]. – Rezhy m dostupu: <https://arstechnica.com/informationtechnology/2016/11/whatisblockchain/>

5. A chain of opportunities for blockchain [Elektronnyi resurs]. – Rezhy m dostupu: http://cappgemini.ft.com/trendchecking/achainofopportunitiesfor_blockchain_f55.html?mhq5j=e1

6. Cryptomonedas: riesgos y oportunidades [Elektronnyi resurs]. – Rezhy m dostupu: http://blogs.elconfidencial.com/mercados/aprenderainvertir/20161209/cryptomonedasriesgosyopportunidadesinversion_1301092/

7. EL BITCOIN SIGUE DANDO DE QU? HABLAR [Elektronnyi resurs]. – Rezhy m dostupu: https://criptonoticias.com/opinion/el_bitcoinsiguedandodequehablar/#axzz4mhwOYyPC

Дані про авторів

Сігайов Андрій Олександрович,

д.е.н., професор КПІ ім. Ігоря Сікорського
пр. Перемоги 37, 03056, Київ, Україна
e-mail: a.sigayov@kpi.ua

Агапова Анна Ігорівна,

студент КПІ ім. Ігоря Сікорського
пр. Перемоги 37, 03056, Київ, Україна
e-mail: anagapova7@gmail.com

Данные об авторах

Сигаёв Андрей Александрович,

д.э.н., профессор КПИ им. Игоря Сикорского
пр. Победы 37, 03056, Киев, Украина
e-mail: a.sigayov@kpi.ua

Агапова Анна Игоревна,

студент КПИ им. Игоря Сикорского
пр. Победы 37, 03056, Киев, Украина
e-mail: anagapova7@gmail.com

Data about the authors

Andriy Sigayov,

Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, professor, Sc.D.
e-mail: a.sigayov@kpi.ua

Anna Ahapova,

Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, graduate student
e-mail: anagapova7@gmail.com

УДК 336.027:364.14

DOI: 10.5281/zenodo.1252265

БОБРИВЕЦЬ В.В.

Методологічні засади стимулювання розвитку благодійності інструментарієм оподаткування

У статті викладено методологічні засади активізації розвитку громадянського суспільства через посилення фінансової спроможності його інститутів за рахунок створення інструментарієм оподаткування мотивуючого середовища для благодійників та бенефіціарів пожертв. Сформульовано висновки стосовно причинно-наслідкових зв'язків оподаткування та добровільної діяльності. Охарактеризовано складові елементи для побудови гармонійної системи податкового стимулювання благодійності, зокрема: обґрунтування податкових стимулів благодійної діяльності; оцінка ефективності податкових стимулів благодійної діяльності; встановлення критеріїв для бенефіціарів благодійності; визначення обмежень і мінімальних розмірів податкових пільг; закріплення форм податкових пільг; усунення обмежень в декларуванні податкових стимулів благодійної діяльності та визначення пріоритетних бенефіціарів пільг для різних типів донорів. Надано рекомендації стосовно розбудови чинної системи податкового стимулювання благодійності в Україні на новій методологічній основі з метою підвищення ефективності її функціонування в контексті забезпечення позитивного впливу на розвиток громадянського суспільства.

Ключові слова: податкове стимулювання, податкові пільги, благодійність, громадянське суспільство, благодійник, бенефіціар.

БОБРИВЕЦЬ В.В.

Методологические основы стимулирования развития благотворительности инструментарием налогообложения

В статье изложены методологические основы активизации развития гражданского общества через усиление финансовых возможностей его институтов за счет создания инструментарием налогообло-

жения мотивирующей среды для благотворителей и получателей пожертвований. Сформулированы выводы относительно причинно–следственных связей налогообложения и благотворительной деятельности. Охарактеризованы составляющие элементы для построения гармоничной системы налогового стимулирования благотворительности, в частности: обоснование налоговых стимулов благотворительной деятельности; оценка эффективности налоговых стимулов благотворительной деятельности; установление критериев для бенефициаров благотворительности; определение ограничений и минимальных размеров налоговых льгот; закрепление форм налоговых льгот; устранение ограничений в декларировании налоговых стимулов благотворительной деятельности и определение приоритетных бенефициаров льгот для различных типов доноров. Даны рекомендации относительно развития действующей системы налогового стимулирования благотворительности в Украине на новой методологической основе с целью повышения эффективности ее функционирования в контексте обеспечения положительного влияния на развитие гражданского общества.

Ключевые слова: налоговое стимулирование, налоговые льготы, благотворительность, гражданское общество, благотворитель, бенефициар.

BOBRIVETS V.V.

Methodological principles of stimulating the development of philanthropy by the tools of taxation

In the article was outlined the methodological principles of activating the development of civil society through strengthening the financial capacity of its institutions using the taxation' tools for the creation of the motivating environment for benefactors and beneficiaries of donations. It was formulated conclusions regarding the cause–and–effect links of taxation and charitable activities. It was characterized the elements for building harmony system of tax incentives for giving. This system includes justifying incentives for giving; evaluation of the effectiveness of incentives for giving; establishment of criteria of beneficiary organizations; determination of the amount of caps and floors on relief; setting of forms of relief for giving; elimination of barriers to claiming incentives and identification of main beneficiaries of benefits for different types of donors. There were given the recommendations concerning the development of the current system of tax incentives for giving in Ukraine based on a new methodological basis with the aim of increasing the effectiveness of its functioning in the context of ensuring a positive impact on the development of civil society.

Keywords: tax incentives, tax incentives, charity, civil society, philanthropist, beneficiary.

Постановка проблеми. Попри всю неоднозначність питання доцільності використання інструментарію податкового стимулювання для активізації благодійності, численні результати досліджень свідчать, що майже у кожній країні світу держава підтримує благодійність через податкову систему. Однією з фундаментальних праць у цьому контексті є доробок «The Rules to Give: A Global Philanthropy Legal Environment Index», назву якого дослівно можна перекласти як «Правила благодійності: глобальний рейтинг державного регулювання філантропії». Це перша світова оцінка 193 країн у такому контексті, за результатами якої у тому числі сформульовано висновки стосовно причинно–наслідкових зв'язків оподаткування та добродійної діяльності. Наприклад, доведено, що відсоток людей, які жертвують гроші на благодійність, є на 12 процентних пунктів вище у тих країнах, що пропо-

нують податкові пільги фізичним особам (33 %) проти тих країн, які не вдаються до таких заходів (21 %) [1]. Враховуючи, що благодійні пожертви є основним ресурсом для розвитку активного, належного та плюралістичного громадянського суспільства, яке урівноважує монополію держави, уряд будь–якої демократичної країни повинен бути зацікавленим у побудові ефективної системи податкового стимулювання благодійності як одного із ключових елементів цілісного механізму державної підтримки третього сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У глобальному вимірі вже давно усвідомлено той факт, що активізація благодійності інструментарієм оподаткування не повинна розглядатися з позиції зняття або додаткового посилення державної відповідальності щодо виконання певних функцій, а вартість пільг не повинна протиставлятися вартості наданої благодійниками допомо-

ги. Об'єктивний факт того, що пільги стимулюють виробництво чогось, що має більшу соціальну цінність, ніж те, що держава могла б виробляти самостійно, якби не запропонувала податкові стимули, доведено у численних працях вчених минулого століття та актуалізовано сучасними дослідниками з врахуванням тих тенденцій, що мають місце внаслідок прогресуючого світового розвитку. Виділимо лише тих науковців, праці яких безпосередньо використовувались під час написання даної статті, зокрема: Джон Пелоза (John Pelosa), Пірс Стіл (Piers Steel), Річард Мусгрейв (Richard Musgrave), Брайан Джен (Brian Jenn), Сол Левмор (Saul Levmore), Паул Мак Даніел (Paul R. McDaniel), Уільям Ендрюс (William D. Andrews), Генрі Сімонс (Henry C. Simons), Марк Герден (Mark P. Gergen), Борис Біткер (Boris I. Bittker), Елан Квік (Elaine Quick), Тоні Круз (Toni A. Kruse) та Адам Пікерінг (Adam Pickering).

Однак в Україні ідея, що податкові стимули для благодійності є не фактично втраченими доходами держави, а засобом створення сприятливих умов для посилення фінансової спроможності інститутів громадянського суспільства, і, відповідно, збільшення їх ролі в різних сферах діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, ще остаточно не усвідомлена. Про це, зокрема, зазначається у Національній стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства на 2016 – 2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 26.02.2016 року № 68/2016. На нашу думку, чинна вітчизняна система податкових стимулів для бенефіціарів пожертв та благодійників була сформована скоріше емпіричним шляхом, аніж з використанням наукових підходів, а тому потребує переосмислення та трансформації з метою підвищення ефективності функціонування.

Мета статті – аналіз методологічних аспектів побудови гармонійної системи податкового стимулювання благодійності як одного із ключових елементів цілісного державного механізму сприяння розвитку громадянського суспільства в країні.

Виклад основного матеріалу. Не дивлячись на високу суспільну місію, під час створення або покращення умов для розвитку громадянського суспільства інструментарієм оподаткування необхідно врахувати ті потенційні ризики для країни, які можуть мати місце як в силу об'єктивних причин, так і у зв'язку із специфікою країни. Очевидно,

що універсальної концепції немає і бути не може, проте міжнародна практика є надійним джерелом інформації щодо успішних рішень законодавця з точки зору отриманих кінцевих результатів. Всупереч існуючим відмінностям у підходах до напруження структури податкового стимулювання благодійності, досвід зарубіжних країн свідчить про існування загальної методології активізації розвитку громадянського суспільства інструментарієм оподаткування, яка реалізується у розрізі відповідних етапів, зокрема через:

1. Обґрунтування податкових стимулів благодійної діяльності.
2. Оцінку ефективності податкових стимулів благодійної діяльності.
3. Встановлення критеріїв для бенефіціарів благодійності.
4. Визначення обмежень і мінімальних розмірів податкових пільг.
5. Закріплення форм податкових пільг.
6. Усунення обмежень в декларуванні податкових стимулів благодійної діяльності.
7. Визначення пріоритетних бенефіціарів пільг для різних типів донорів [2, с. 4].

Деталізуємо та обґрунтуємо методологічні аспекти впровадження податкового стимулювання благодійності з метою забезпечення конструктивної розбудови даного сегменту в Україні.

1. Обґрунтування податкових стимулів є важливим з позиції суспільного договору між державою та громадянами щодо обмеження повної свободи індивідуумів безконтрольно роздавати свої гроші в межах благодійної або будь-якої іншої діяльності, оскільки така поведінка може перешкоджати забезпеченню справедливості та демократії. Також здатність найбагатших осіб та організацій чинити величезний вплив на суспільство містить у собі ризик підриву природнього стану речей, коли домінуючим є найсильніший (держава). Враховуючи це, необхідність підтримки суспільно корисної діяльності індивіда через податкове стимулювання благодійності повинна бути урівноважена одночасним визнанням необхідності існування деяких державних лімітів.

2. Оцінка ефективності податкових стимулів благодійної діяльності має надзвичайно важливе прикладне значення. Одночасно це є одним з найскладніших завдань, оскільки спроби виміряти вплив стимулів, що пропонуються через податкову систему, на розвиток благодійності наштовхують-

ся на відсутність контрольованого середовища, у якому реакція благодійників на стимули могла б бути оцінена шляхом порівняння із реакцією у середовищі, де податкові стимули відсутні.

Тому фактично єдиним варіантом у контексті оцінювання ефективності податкового стимулювання благодійності залишається співставлення змін у податковій політиці із результируючими змінами у звичках благодійників. Аналізуючи динаміку обсягів благодійних пожертв протягом тривалих періодів часу, коли супутні жертвам витрати (зміни у прибутковому оподаткуванні) збільшувалися та зменшувалися, є можливість визначити цінову еластичність благодійності. Значний науковий інтерес у такому контексті представляє собою дослідження Джона Пелози (John Pelozo) та Пірса Стіла (Piers Steel), в якому вчені на основі аналізу із вибіркою даних приблизно для 1,4 мільйона осіб зробили висновок, що цінова еластичність благодійних пожертв (принаймні у США) складає $-1,11$ [3, с. 260–262]. Це означає, що кожен один додатковий відсоток зростання податкових стимулів (або здешевлення пожертви) результує збільшенням розміру пожертви у розмірі 1,11 відсотків. Нажаль, подібні дослідження для інших країн на даний момент відсутні. Ми не виключаємо, що культурні особливості, традиції, релігійні або інші соціально-економічні параметри країни можуть накладати свій відбиток на чутливість благодійників до стимулів, а тому цінова еластичність скоріше за все була б різною у розрізі країн.

І хоча важко однозначно стверджувати про причинно-наслідкові зв'язки розширення податкових стимулів та активізації благодійної діяльності, реальна, а не формальна присутність таких стимулів свідчить про наявність у державі системної політики підтримки розвитку громадянського сектору, що підвищує імідж країни на міжнародній арені.

3. Встановлення критеріїв для бенефіціарів благодійності здійснюється з метою визначення законодавчих підстав, відповідно до яких надається статус організації громадянського суспільства (далі – ОГС) або відмовляється в його отриманні, а також для обмеження фінансових благодійних потоків та окреслення видів діяльності, що визнається благодійною.

3.1. Прийнято виділяти дві системи:

– мозаїчна (клаптева) система (Patchwork System), коли є стандартні стимули, стимули з

більш високими ставками та додаткові обмеження для певних, визначених законодавцем, напрямів діяльності.

– сходова (крокова) система (Staircase System), коли є стандартні стимули, стимули з більш високими ставками та додаткові обмеження, які вступають у дію під час проходження обов'язкових проміжних реєстраційних процедур для певних благодійних організацій [2, с. 18].

Як правило на практиці використовується змішаний підхід, що містить елементи обох систем, а методологічно рекомендується брати за основу сходову систем – свого роду покроковий фільтр організацій, що мінімізує можливості для зловживань і звужує коло користувачів стимулами. На нашу думку, в Україні реалізовано мозаїчну систему, яка визнається доволі складною для використання – може бути однією з причин її незначного мотивуючого впливу на вітчизняних благодійників.

3.2. В рамках цих систем акредитація права на отримання податкових стимулів для організацій громадянського суспільства виконується відповідно до двох підходів:

– всеохоплюючий/інклюзивний (inclusive) підхід. Передбачає широке нормативне визначення суспільного блага, а ОГС набувають право на користування пільгами в межах однокрокової системи. Реалізований у таких країнах, як, наприклад, Канада, Ірландія, Німеччина, Японія, Мексика, Філіппіни, Польща, Росія, Сінгапур, Туреччина, Великобританія та Сполучені Штати Америки.

– монопольний/ексклюзивний (exclusive) підхід. Кваліфікаційні критерії є доволі специфічними для строго визначених випадків і можуть бути об'єктом політичного/виконавчого впливу. ОГС отримують доступ до пільг або шляхом реєстрації згідно із мозаїчною системою із обмеженнями для різних цілей діяльності, або за сходовою системою, коли діють множинні проміжні бар'єри і різні ставки для різних організацій. Застосовується, приміром, у Аргентині, Австралії, Бангладеш, Бразилії, Китаї, Єгипті, Франції, Індії, Італії, Південній Африці та В'єтнамі.

Цікаво, що відповідно до Світового рейтингу благодійності 2017 (за виключенням Туреччини, щодо якої дані відсутні) середній відсоток населення, що займається благодійністю, є майже у два рази вищим (приблизно 45 %) у тих країнах, де реалізований інклюзивний підхід, проти 24 % благодійників у країнах із монопольним підходом [4].

3.3. Підхід законодавця щодо визначення напрямів діяльності/видів ОГС, які мають право на податкові стимули, або ні, його демократичність та наукове обґрунтування у сукупності мають не менше значення, ніж розміри таких стимулів. Прийнято виділяти наступні дискреційні інструменти впливу:

- законодавче обмеження напрямів діяльності ОГС;
- виконавчий вплив на процес набуття пільгового статусу ОГС;
- закріплення різних обсягів пільг для різних видів благодійної діяльності;
- надання більшої підтримки тим ОГС, які опосередковано забезпечують виконання цілей, задекларованих урядом в якості своєї програми.

Отже, центральною є теза: наскільки влада зацікавлена у забезпеченні об'єктивних умов розвитку активного та різноманітного громадянського суспільства інструментарієм оподаткування чи мова йде про популістські наміри задля підвищення власного рейтингу? Очевидно, що політичний/виконавчий вплив на процес надання податкових стимулів може мати місце, але він не повинен бути визначальним – податкові стимули мають бути максимально нейтральними, побудованими на основі широкого визначення суспільної користі.

3.4. Податкове стимулювання міжнародної благодійності є доволі проблематичним аспектом, оскільки у цьому випадку повинні бути збалансовані моральні імперативи уряду щодо забезпечення умов розвитку ОГС у глобальному вимірі та вибіркоче пільгування благодійності у відповідності із внутрішніми суспільними інтересами. У цілому застосовувані підходи можна розділити на три моделі за рівнем відкритості¹:

- ізольована: уряд унеможливує або суттєво обмежує можливість отримання податкових стимулів за міжнародну благодійність. Це, приміром, такі країни, як Китай, Сінгапур, Бангладеш, Туреччина, Індія, Австралія, Єгипет.
- змішана: уряд дозволяє національним організаціям, що діють за кордоном, отримувати пільговані пожертви, за умови обов'язкової реєстрації такої організації всередині країни. Наприклад, Аргентина, Австралія, Бразилія, Канада, Франція, Німеччина, Ірландія, США, Великобританія, Італія, Мексика, Філіппіни, Польща та інші.

¹ Зауважимо, що дана класифікація не враховує ті законодавчі норми, що регулюють діяльність корпоративних або приватних фондів.

– відкрита: благодійники можуть доволі вільно надавати пожертви іноземним ОГС у будь-якій країні та претендувати на податкові стимули всередині країни. Однак сьогодні немає такої країни, яка б мала дійсно настільки відкриту систему податкового стимулювання міжнародної благодійності. Напевно, найбільш відкритий підхід щодо податкового стимулювання міжнародної благодійної діяльності задекларований, принаймні на папері, у Європейському союзі.

4. Визначення обмежень і мінімальних розмірів податкових пільг реалізується наступним чином.

4.1. У переважній більшості країн запроваджено ліміт для загальної суми податкових пільг, яку щорічно може отримати індивід, у вигляді:

- відсотку від оподаткованого доходу (варіюється від 5 % у Аргентині до 75 % у Канаді);
- фіксованої грошової суми (варіюється від аналогу 229 доларів США у Швеції до 1 млн євро у Ірландії);
- комбінації перших двох підходів (у Бельгії 20 % від оподаткованого доходу або 250 тис євро в залежності від того, яка сума є меншою);

Необмежені стимули, як, наприклад, у Сінгапурі, або дозволений для вирахування 100 % розмір пожертви, як, приміром, у Великобританії, Ірландії, В'єтнамі, Філіппінах та Австралії, є скоріше виключенням із правил [2, с. 25–31].

4.2. Практикується встановлення мінімального порогу пожертви для набуття права на податкові стимули, що реалізується за двома підходами:

– доволі високий прохідний розмір пожертви для обмеження кількості благодійників (наприклад, 250 євро в Ірландії);

– умовна межа, нижче якої пожертви взагалі не мають сенсу, однак надмірно навантажують податкові адміністрації (2 австралійських долара в Австралії, 12 фунтів в Японії або 11 фунтів у Канаді) [5].

При цьому у застосуванні таких порогових значень слід бути дуже обережними, оскільки дуже високою є ймовірність формування негативного масового уявлення, що благодійність – це привілей для багатих.

5. Закріплення форми податкових пільг має вихідне значення по відношенню до ефективності податкового стимулювання в цілому. Прийнято застосовувати наступні форми:

- вирахування/знижка, коли дозволяється вирахувати всю суму пожертви або її певну частину із оподаткованого доходу, внаслідок чого із

зменшенням податкової бази платника зменшується розмір належного до сплати податку.

- податковий кредит/залік, коли дозволяється відняти всю суму пожертви або її певну частину із суми належного до сплати таким платником податку.

- екстраполювання/перерахунок пожертви (Grossed-up donation), коли благодійник може дозволити отримувачу благодійної допомоги повернути всю суму або певну її частину від податку, сплаченого з такої пожертви. Однак такий підхід не є поширеним і практикується, наприклад, у Великобританії [6] та Ірландії [7].

- гібридний підхід, який передбачає поєднання елементів декількох форм податкових пільг.

- додаткові форми податкових пільг за благодійність (наприклад, відсоткова філантропія).

- звільнення від оподаткування неприбуткових організацій як особливої категорії платників або певних видів їх доходів. Однак така свобода повинна бути врівноважена відповідним контролем з боку держави, який переважно реалізується через сукупність звітних правил, що дозволяють перевірити законність користування пільгами та виконання НПО соціальної місії.

У контексті звільнення від оподаткування доцільно також окремо виділити нюанс, пов'язаний із спадщиною фізичних осіб, залишеною у якості подарунка благодійній організації. Так, у доволі значній кількості країн (41 % або 72 країни із 177) встановлено податок на спадщину (estate tax), ставки якого є доволі високими, наприклад, 40 % у США. В світлі цього вираження чи кредити щодо податку на спадщину на передані благодійній організації у якості спадкового подарунку пожертви є надзвичайно важливою податковою пільгою для розвитку благодійності. Коли особа може заощадити значні кошти на податку на спадщину, даруючи все благодійній організації, або сплатити їх державі, залишаючи спадщину родичам, виникає стійка мотивація підтримати саме благодійну організацію, особливо якщо фінансовий стан літньої людини є скрутним. І хоча дехто може критикувати даний метод активізації благодійності інструментарієм оподаткування, уряди країн із діючим податком на спадщину вдало його використовують – 58 % або 42 країни із тих, в яких діє податок на спадщину, запровадили звільнення від податку на спадщину, подаровану благодійній організації. На нашу думку,

Україні необхідно врахувати цей досвід для побудови цілісної системи податкового стимулювання благодійності.

6. Усунення обмежень в декларуванні податкових стимулів благодійної діяльності ми можемо назвати центральним у методології розбудови системи податкового стимулювання благодійності. Мова йде про складність та бюрократичні бар'єри. Оскільки навіть якщо податкові пільги, встановлені законодавцем, є доволі щедрими на папері, здатність благодійників зрозуміти і задекларувати їх, а також їх досвід під час цього процесу будуть визначати загальну ефективність активізації благодійності інструментарієм оподаткування.

7. Визначення пріоритетних бенефіціарів пільг для різних типів донорів стосується аспекту, хто саме – фізичні чи юридичні особи – отримуватиме переваги щодо кількості та обсягів податкового стимулювання благодійності. Наприклад, у країнах, що належать до низько дохідних груп із значними запасами корисних копалин більш логічним може виглядати концепція надання першості у цьому питанні саме юридичним особам, оскільки вони є основними платниками податків, а витрати на адміністрування пільг для юридичних осіб нераціональні через незначну кількість таких благодійників. Це, приміром, реалізовано у Нігерії, де податкові пільги для населення не пропонуються взагалі.

Аналогічним чином високодохідні країни можуть вважати за потрібне встановити пріоритет щодо заможних платників, оскільки їх масове залучення у процес розвитку ОГС через податкову систему може призвести до більш широких позитивних наслідків [2, с. 55–65].

Однак такі підходи повинні узгоджуватися не лише з позиції прагматизму, а й справедливості. Оскільки, наприклад, надання пільг виключно однієї категорії благодійників може провокувати масове невдоволення та підозри у політичній змові. Насправді, податкові пільги різних форм пропонуються одночасно і юридичним, і фізичним особам у переважній більшості країн світу, за виключенням низькодохідних країн, в яких пільгування благодійної діяльності корпорацій має пріоритетне значення над донорами-фізичними особами (65 % країн проти 44 % відповідно).

Узагальнимо особливості податкового стимулювання благодійності у розрізі 177 країн світу на рисунку.

Особливості податкового стимулювання благодійності у розрізі 177 країн світу, % [8, с. 30].

Як видно з рисунка, податкове стимулювання благодійної діяльності практикується майже у кожній країні світу. Очевидно, що у кожному конкретному випадку мова йде про різні сценарії та рішення, а отже і мотивуючий вплив рішень законодавця на розвиток благодійності є різним. Глобально, лише у 32 країнах світу не передбачено податкового стимулювання благодійності ані для фізичних, ані для юридичних осіб за пожертви у будь-якому вигляді, з них 65 % (22 країни) віднесені Світовим банком до низькодохідних країн або країн з середнім нищим доходом. Про загальносвітовий консенсус можна говорити лише щодо звільнення від оподаткування НПО як особливої категорії платників або певних видів їх доходів/операцій – 94 % країн світу підтримує дану форму податкових пільг задля забезпечення відповідних умов розвитку ОГС.

Висновки

За результатами дослідження можна зробити висновок, що майже всі країни світу пропонують ті чи інші форми податкових стимулів для благодійників, а отже існує глобальне усвідомлення ролі благодійності та згода на її підтримку доступним уряду інструментарієм. Дійсно, здатність організацій громадянського суспільства залучати ресурси з метою забезпечення фінансової незалежності є основною передумовою для розвитку громадянського суспільства в цілому. Благодійні пожертви є центральним джерелом фінансування діяльності більшості благодійних організацій, а тому розуміння того, як податкова система може бути ефективно використана для мотиву-

вання благодійників розширювати межі і обсяги благодійної діяльності, має принципове значення для розбудови потенціалу громадянського суспільства у глобальному вимірі. У цьому контексті міжнародний досвід – надійне джерело інформації щодо успішних рішень законодавця з точки зору отриманих кінцевих результатів – свідчить про існування загальної методології активізації розвитку громадянського суспільства інструментарієм оподаткування. Враховуючи, що чинну в Україні систему податкових стимулів для бенефіціарів пожертв та благодійників можна охарактеризувати як недосконалу з точки зору її потенціалу впливати на мотивації останніх, необхідність її переосмислення та трансформації на основі запропонованого наукового підходу є очевидною.

Список використаних джерел

1. Tax Incentives Worldwide Help Increase Charitable Donations / Reports and Research. Association of Fundraising Professionals [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.afpnet.org/Audiences/ReportsResearchDetail.cfm?ItemNumber=28295>.
2. Donation states: An international comparison of the tax treatment of donations / Charities Aid Foundation (May, 2016) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-publications/fwg4-donation-states>.
3. Pelozo, J. & Steel, P. (2006) The Price Elasticity of Charitable Contributions: A Meta Analysis // Journal of Public Policy & Marketing. Vol. 24, No. 2 pp 260–373 [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.jstor.org/stable/30000664?seq=1#page_scan_tab_contents.

4. World Giving Index 2017 / Charities Aid Foundation (September 2017) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-publications/cafworldgivingindex2017_2167a_web_210917.pdf?sfvrsn=ed1dac40_10.

5. Gifts and donations / Deductions you can claim. Australian taxation office [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/Deductions-you-can-claim/Gifts-and-donations>.

6. Gift Aid (UK only). Understanding Gift Aid. Charity Help / JustGiving [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://justgiving-charity-support.zendesk.com/hc/en-us/articles/204663747-Understanding-Gift-Aid>.

7. Charitable Donation Scheme / Irish Tax and Customs (October, 2017) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.revenue.ie/en/companies-and-charities/charities-and-sports-bodies/charitable-donation-scheme/who-can-claim-the-relief.aspx>.

8. Quick, E. Kruse, T. A, Pickering, A. (2014) Rules to Give By: A Global Philanthropy Legal Environment Index. Nexus, McDermott, Will & Emery and Charities Aid Foundation (CAF) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.cafonline.org/about-us/publications/2014-publications/rules-to-give-by>.

References

1. Tax Incentives Worldwide Help Increase Charitable Donations / Reports and Research. Association of Fundraising Professionals. Available at: <http://www.afpnet.org/Audiences/ReportsResearchDetail.cfm?ItemNumber=28295>.

2. Donation states: An international comparison of the tax treatment of donations / Charities Aid Foundation (May, 2016). Available at: <https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-publications/fwg4-donation-states>.

3. Peloza, J. & Steel, P. (2006) The Price Elasticity of Charitable Contributions: A Meta Analysis // Journal of Public Policy & Marketing. Vol. 24, No. 2

pp 260–373. Available at: https://www.jstor.org/stable/30000664?seq=1#page_scan_tab_contents.

4. World Giving Index 2017 / Charities Aid Foundation (September 2017). Available at: https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-publications/cafworldgivingindex2017_2167a_web_210917.pdf?sfvrsn=ed1dac40_10.

5. Gifts and donations / Deductions you can claim. Australian taxation office. Available at: <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/Deductions-you-can-claim/Gifts-and-donations>.

6. Gift Aid (UK only). Understanding Gift Aid. Charity Help / JustGiving. Available at: <https://justgiving-charity-support.zendesk.com/hc/en-us/articles/204663747-Understanding-Gift-Aid>.

7. Charitable Donation Scheme / Irish Tax and Customs (October, 2017). Available at: <https://www.revenue.ie/en/companies-and-charities/charities-and-sports-bodies/charitable-donation-scheme/who-can-claim-the-relief.aspx>.

8. Quick, E. Kruse, T. A, Pickering, A. (2014) Rules to Give By: A Global Philanthropy Legal Environment Index. Nexus, McDermott, Will & Emery and Charities Aid Foundation (CAF). Available at: <https://www.cafonline.org/about-us/publications/2014-publications/rules-to-give-by>.

Дані про автора

Бобривець Віталій Володимирович,

аспірант кафедри податків і фінансової політики, Тернопільський національний економічний університет
e-mail: bobrivetsw@ukr.net

Данные об авторе

Бобривець Віталій Владимирович,

аспірант кафедри податків і фінансової політики, Тернопільський національний економічний університет
e-mail: bobrivetsw@ukr.net

Data about the author

Vitalij Bobrivets,

Postgraduate at the Department of Taxes and Fiscal Policy of Ternopol National Economy University
e-mail: bobrivetsw@ukr.net